

Zasedání Výboru pro politiku životního prostředí na ministerské úrovni

Ve dnech 28. – 29. dubna 2008 se v novém konferenčním centru Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) v Paříži konalo ministerské zasedání jejího Výboru pro politiku životního prostředí (EPOC). Zastřešujícím tématem bylo životní prostředí a konkurenceschopnost v globálním měřítku. Na zasedání byly přizvány i státy, se kterými OECD zahájila přístupové rozhovory, a také rychle rostoucí světové ekonomiky, bez jejichž aktivního zapojení budou vyspělé země jen těžko čelit výzvám životního prostředí. Delegaci České republiky vedl první náměstek ministra životního prostředí Jan Dušek.

Ministři životního prostředí států OECD se sešli po čtyřech letech, aby diskutovali aktuální otázky životního prostředí, výzvy a příležitosti plynoucí ze současné ekonomické situace, zvláště pak ty, které od jejich předchozího zasedání nabyly na významu. Pozornost byla upřena zvláště na změnu klimatu. Kromě výměny názorů a sdílení zkušeností se ministři věnovali budoucímu strategickému směřování práce OECD v oblasti životního prostředí.

Na úvod zasedání vystoupil generální tajemník OECD Angel Gurría, který připomenul nejnaléhavější globální problémy životního prostředí signalizované v Environmentálním výhledu OECD do roku 2030, vydaném v březnu 2008. Gurría zdůraznil úlohu OECD napomáhat vládám k vytvoření „transparentního a předvídatelného prostředí, umožňujícího realizovat jejich přijatelné, ekonomicky efektivní řešení“.

Jednání EPOC bylo strukturováno do čtyř programových bloků.

Blok č. 1: Nejnovější trendy vývoje životního prostředí a výhled pro další desetiletí

Ministři shodně ocenili vysokou kvalitu *Environmentálního výhledu OECD do roku 2030* (o jeho zveřejnění v ČR informovalo dubnové číslo *Zpravodaje MŽP*). Podpořili pokračování prací OECD na modelování trendů vývoje životního prostředí s horizontem minimálně do roku 2050. Na základě požadavku ministrů by aktualizací stávající *Environmentální strategie OECD pro 1. desetiletí 21. století* s využitím prognóz *Environmentálního výhledu* měla vzniknout *Environmentální strategie OECD pro 2. desetiletí 21. století*. Byl též podtržen význam přehledů hodnotících politiku, stav a vývoj životního prostředí v jednotlivých členských zemích (tzv. Environmental Performance Reviews). Někteří ministři jako další možnost směřování vidí práci OECD na vzorcích udržitelné spotřeby a výroby a udržitelné produkci biopaliv.

V příspěvcích se většina vystupujících připojila k výzvám posílit mezinárodní spolupráci v oblasti změny klimatu, ochrany biodiverzity, ochrany vod, posílit ekonomické nástroje v oblasti životního prostředí, zvýšit efektivitu využívání zdrojů a podporovat budování kapacit. Za klíčové pro úspěch těchto aktivit označili aktivní zapojení rozvojových zemí, zejména států s rychle se rozvíjející ekonomikou.

V závěru bloku ministři přijali *Doporučení Rady OECD k produktivitě zdrojů a Rámec OECD pro účinné a výkonné environmentální politiky*.

Blok č. 2: Spolupráce v oblasti životního prostředí s nečlenskými rychle se rozvíjejícími zeměmi

Environmentální výhled ukázal, že současné globální výzvy životního prostředí vyžadují silnou mezinárodní spolupráci, zejména s rychle se rozvíjejícími zeměmi, jako jsou Brazílie, Rusko, Indie, Indonésie, Čína a Jihoafrická republika (tzv. BRIICS); to potvrdili i ministři životního prostředí. OECD může poskytnout zázemí pro rozhovory mezi vyspělými a rozvíjejícími se zeměmi, kterým může pomoci zejména s budováním kapacit. Věrohodnými studiemi dokládajícími, že péče o životní prostředí nemusí být překážkou ekonomického rozvoje, může OECD rozptýlit obavy rozvíjejících se ekonomik ze zpomalení ekonomického

růstu a ztráty konkurenceschopnosti v případě omezování hospodářských aktivit přísnějšími požadavky na ochranu životního prostředí. Byla také zdůrazněna nutnost větší spolupráce výborů OECD pro politiku životního prostředí a pro rozvojovou spolupráci, aby v rozvojové spolupráci a pomoci bylo prosazování udržitelného rozvoje a ochrany životního prostředí prioritou.

OECD zahájila přístupové rozhovory s pěti kandidátskými zeměmi (Chile, Estonsko, Izrael, Rusko a Slovinsko). Dalších pět zemí (Brazílie, Čína, Indie, Indonésie, Jihoafrická republika) je zahrnuto do tzv. posílené spolupráce.

Závěrem tohoto bloku ministři přijali *Rezoluci Rady OECD k implementaci Strategického přístupu k mezinárodnímu nakládání s chemickými látkami*.

Blok č. 3: Konkurenceschopnost, ekoinovace a změna klimatu

Ministři si uvědomují nutnost řešit problematiku změny klimatu a směřovat k tzv. nízkouhlíkové ekonomice, to se však neobejde bez změn v ekonomice. Tento posun může vytvořit příležitosti, ale také konkurenční problémy, pro průmysl, jeho jednotlivá odvětví i zaměstnance. Negativní dopady na konkurenceschopnost budou sníženy, pokud bude navázána silná mezinárodní spolupráce a budou zavedena společná rámcová politická opatření. Nové technologie pomáhají snižovat náklady na snižování emisí, současně dovolují zachování konkurenceschopnosti. Vlády by měly dlouhodobě podporovat ekoinovace, i přesto, že vedoucí úlohu v jejich uplatnění má obchod. Ministři také diskutovali podobu mezinárodního rámce boje proti změně klimatu po roce 2012, který podle nich bude muset zahrnovat společné dlouhodobé a závazné střednědobé cíle pro vyspělé země a kontrolovatelnou, měřitelnou a ověřitelnou podporu pro financování přenosu technologií z rozvinutých zemí do zemí rozvojových.

Ministři se shodli na potřebě integrovaného „celovládního“ přístupu na národní úrovni. Generální tajemník OECD vyzval ministry životního prostředí, aby nečekali na to, až OECD „přesvědčí“ ministry financí a další „ekonomické“ ministry o potřebě věnovat zdroje OECD těmto otázkám, ale aby potřebnou spolupráci sami iniciovali na národní úrovni.

Ministři na základě studií OECD, ale i podnikatelské sféry, poukázali na skutečnost, že neexistují důkazy svědčící o snížení konkurenceschopnosti kvůli šetrnějšímu přístupu k životnímu prostředí, resp. opatřením na boj proti změně klimatu. Naopak, požadavky na ochranu životního prostředí jsou silným stimulem k rozvoji technologií a příležitostmi k hospodářskému růstu. OECD může sehrát významnou úlohu v rozvoji smíšených politických nástrojů napomáhajících přechodu k nízkouhlíkové ekonomice a k aktivní participaci významných rozvojových států v aktivitách Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (UNFCCC) a dalších mezinárodních a národních institucí a nástrojů, zaměřených na zvládnutí změny klimatu.

Blok č. 4: Posílení meziresortní vládní spolupráce k dosažení ambiciózních opatření v politice změny klimatu

Ministři zdůraznili, že změna klimatu není jen otázkou životního prostředí, ale také velkou ekonomickou výzvou. Akcentovali nutnost urychleně jednat. Celkovou odpovědnost za politická opatření reagující na změnu klimatu by měli nést předsedové vlád; místní zastupitelstva, podnikatelé, neziskový sektor a obchodní unie by měli být hlavními partnery při tvorbě naplňování těchto opatření.

OECD by měla podpořit vyjednávání postkjótského režimu (*pozn. klíčové zasedání proběhne v prosinci 2009 v Kodani*) zejména objektivními ekonomickými analýzami a návrhy smíšených politických nástrojů k ekonomicky efektivnímu a environmentálně účinnému dosažení národních i dohodnutých mezinárodních cílů. Shrnutí z tohoto bloku bude

předloženo účastníkům zasedání Rady OECD na úrovni ministrů financí a zahraničních věcí, vrcholného orgánu OECD, v červnu tohoto roku.

Ministerské zasedání EPOC potvrdilo užitečnost dlouhodobé analytické práce OECD jak pro usměrňování mezinárodní agendy v oblasti životního prostředí, tak pro určování národních priorit. Podtrhlo výjimečnou autoritu OECD v oblasti ekonomických nástrojů pro životní prostředí, která nabývá ještě většího významu v souvislosti s globálními problémy životního prostředí, k jejichž řešení je nezbytná meziresortní spolupráce na národní úrovni, tak i účinná spolupráce mezi státy.